הִלְכוֹת תְּפִלָּה סִימָן צב

קכו. בְּאֹר הַגּוֹלָה

(יז) הוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ וְהַמַּיִם נִמְצָאִים לְפָנָיו, * אֲבָל [ז]אִם צָרִיךְ לַחֲזוֹר (יח) לַאֲחוֹרָיו לִמְקוֹם מַיִם, (יט) עַד (ו) מִיל חוֹזֵר, יוֹתֵר מִמִּיל אֵינוֹ חוֹזֵר. [ח]וְאִם מִתְיָרֵא שֶׁיַּעֲבֹר (כ) זְמַן (ו) הַתְּפִלָּה, (כא) יִנָּקֶה יָדָיו (ס) בְּצְרוֹר אוֹ בָּעָפָר אוֹ בְּכָל מִידִי דְּמִנַּקֵּי (וְעַיֵּן לְקַמָּן (כב) סִימָן רל״ג (ס״ק)): [ט]ה רָחַץ יָדָיו שַׁחֲרִית (כג) * וְהִסִּיחַ דַּעְתּוֹ, (כד) צְרִיכִים נְטִילָה (כה) לְתְפִלָּה אִם יֵשׁ לוֹ מַיִם, אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ לָהֶם שׁוּם לְכְלוּךְ, וְלֹא יְבָרֵךְ. * וְאִם אֵין לוֹ מַיִם מְזֻמָּנִים, (כו) אֵין צָרִיךְ לַחֲזוֹר וְלִטֹּל. הגה: וַאֲפִלּוּ הָיוּ יָדָיו מְלֻכְלָכוֹת וְנוֹטְלָן לִתְפִלָּה אֵינוֹ מְבָרֵךְ וּכְדִלְעֵיל סִימָן ז׳ (ס״ק): [י]ו (כז) [יא]הָעוֹמֵד בִּתְפִלָּה (כח) וְנִזְכַּר שֶׁנָּגַע בְּמָקוֹם מְטֻנָּף, דֵּי בְּנִקָּיוֹן עָפָר אוֹ צְרוֹרוֹת אוֹ מְחַכֵּךְ יָדָיו בַּכֹּתֶל: [יב]ז [יג]מָקוֹם מְטֻנָּף הֵינוּ מְקוֹמוֹת הַמְכֻסִּין בָּאָדָם לִפְעָמִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם מִלְמוּלֵי זֵעָה, וְכֵן אִם חִפֵּךְ רֹאשׁוֹ. הגה: * וְלָכֵן אָסוּר לִגַּע בִּמְקוֹמוֹת אֵלּוּ בְּשָׁעָה שֶׁעוֹמְדִים בִּתְפִלָּה (כט) אוֹ עוֹסֵק (ט) בַּתּוֹרָה (כל בו (פ״ י)), וְכֵן בְּצוֹאַת (ל) הָאָזֶן וְהָאַף, כִּי אִם עַל יְדֵי (י) [יא]בָּגֶד (מהרי״ל (מנהגים)): [יד]ח [טז]לְהַמְשִׁתִּין, לֹא יִתְפַּלֵּל עַד (לב) שֶׁיִּשְׁהֶא

ז שָׁם בְּמַתְנָא לְגַרְסַת הָרַמְבַּ״ם (שם ה״ג). ח שם. ט מִמַּשְׁמָעוּת הַמְּיַמְּנֵי פֶּרֶק ד׳ מֵהִלְכוֹת תְּפִלָּה (הל׳ א״ג) וְטוּר וְאַכְ״מ (סי׳ נא). י תְּשׁוּבוֹת הָרַמְבַּ״ן (המיוחסות) קצ״ה. כ שם. ל מִגְּלָה (כ״ו) (כ״ז) (ע״ב).

בְּאֹר הֵיטֵב

(ו) מִיל. וּמִיל בִּכְלָל. עוֹלָת תָּמִיד (סק״ו). וּפְרִי חָדָשׁ כָּתַב דְּוַקָּא פָּחוֹת מִמִּיל חוֹזֵר אֲבָל מִיל אֵינוֹ חוֹזֵר, עַיֵּן שָׁם: (ז) הַתְּפִלָּה. ט״ז (סק״א) הִקְשָׁה עָלָיו דִּלְרַצַת הָרִי״ף (ח׳:) צָרִיךְ לְהַמְתִּין עַל הַמַּיִם אֲפִלּוּ אִם יַעֲבֹר זְמַן הַתְּפִלָּה, עַיֵּן שָׁם. וְהַיַּד אַהֲרֹן (הגב״י) מֵישְׁבוּ עַיֵּן שָׁם: (ח) בְּצְרוֹר. לֹא שָׁנָא אִם הֵם מִלְכְלוּכוֹת לֹא שָׁנָא שֶׁהִסִּיחַ דַּעְתּוֹ. טוּר. וְעַיֵּן מֻגָּן אַבְרָהָם (סק״ח): ז [ט] בָּגֶד. עַיֵּן בְּאֹר הֵיטֵב. וּכְמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק״ד) כָּתַב שֶׁכַּמּוֹר וּקְצִיעָה מַקֵּל בָּזֶה בִּנְגִיעַת צוֹאַת הָאָף כִּי רְמֵי לֵיהּ בְּיָדָיו, וְלֹא נְהִירָא. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(יז) יִצְטָרֵךְ עַל יָדֵי זֶה לֵילֵךְ אַחַר כָּךְ יְחִידִי אוֹ שֶׁלֹּא יוּכַל עַל יָדֵי זֶה לְהַגִּיעַ לְמָחוֹז חָפְצוֹ בְּעוֹד יוֹם, אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר כְּלָל: (יז) הוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ. וְרוֹכֵב (יט) דַּיְנוּ בְּכָל זֶה כְּמְהַלֵּךְ בְּרַגְלָיו. גַּם אֵין חִלּוּק בֵּין דֶּרֶךְ רַע לְטוֹב. וְכָל זֶה דַּוְקָא (יג) כְּשֶׁיּוֹדֵעַ בְּוַדַּאי שֶׁיִּמְצָא שָׁם מַיִם אֲבָל בְּסָפֵק לֹא: (יח) לַאֲחוֹרָיו. וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁהוּא יוֹשֵׁב (יט) בְּבֵיתוֹ, דְּבְוַדַּאי חַיָּב לַחֲזֹר לְכָתְחִלָּה אַחַר מַיִם (טו) אִם יוֹדֵעַ שֶׁיָּדָיו מְלֻכְלָכוֹת: (יט) עַד מִיל. [א]וְהָרְבֵּה (טו) פּוֹסְקִים סוֹבְרִין דְּמִיל עַצְמוֹ דֵּינוּ כְּיוֹתֵר מִמִּיל: (כ) זְמַן הַתְּפִלָּה. לְגַמְרֵי. וְאִם הוּא בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ שָׁם עֲשָׂרָה שֶׁמִּתְפַּלְּלִים וְאִם יַחֲזֹר אַחַר מַיִם יַעֲבֹר זְמַן תְּפִלַּת הַצִּבּוּר, כָּתַב הַבַּ״ח (ס״ג) דְּאַף שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁהוּת אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר וּרְאוּיִים לְהַקְפִּיד אִם אֵין לוֹ, אֲבָל לְפִי דַּעַת הָרִי״ף (ח.) וְהָרַמְבַּ״ם (פ״ד מה׳ ת״ל ב״ג) דְּפָסַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ כְּוָתֵיהוּ, גַּם בְּבַיִת מְחֻיָּב לַחֲזֹר אַחַר מַיִם וְדֵינוֹ כְּמוֹ מִלְּאַחֲרָיו. וְדִבְרֵי הַפְּרִי מְגַדִּים בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב בְּאוֹת (ב׳) [א] שֶׁתָּמַהּ בְּאֹפֶן אֶחָד דְּהִסְחַבּר דְּמִיקַל בְּרִל״ג סָעִיף ב׳ הוּא מִשּׁוּם דְּבְיֵתוֹ וּכְהַפְרִישָׁה לֹא נִזְכַּר, דְּאִם כֵּן לָא הָיָה לוֹ לְטָרַחַ לַחֲזֹר לְאַחֲרָיו עַד מִיל בְּהוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ דְּהָא בְּהָא תְּלָיָא כַּמְבֹאָר בְּהַפְרִישָׁה. גַּם בְּאוֹת ג׳ בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב מַשְׁמַע שְׁחָזַר מִזֶּה, שֶׁכָּתַב דְּאִם בְּאֶמְצַע קְרִיאַת שְׁמַע אוֹ פְּסוּקֵי דְּזִמְרָה נָגַע בִּמְקוֹם מְטֻנָּף צָרִיךְ לֵילֵךְ אַחַר מַיִם הַמְזֻמָּנִים בָּעִיר לְטֹל יָדָיו וּפְשׁוּט הוּא, מַשְׁמַע מִזֶּה דַּאֲפִלּוּ אִם אֵין מַיִם מְצוּיִים לְפָנָיו כֵּיוָן שֶׁיָּדָיו מְלֻכְלָכוֹת וְיוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ מַיִם בָּעִיר צָרִיךְ לֵילֵךְ אַחֲרֵיהֶן. אַף לְהַקַּף קַשְׁיָא לִי אִם כֵּן יִצְטָרֵךְ לַחֲזֹר אַחַר מַיִם עַד מִיל, דְּהַפְרִישָׁה לֹא כָּתַב קוּלָּא שָׁלוּ דִּבְיֵתוֹ רַק לְפִי שִׁשַּׁת הַחוֹסָפוֹת, מַה שֶּׁאֵין כֵּן לְפִי מַה שֶּׁפָּסַק הַמְחַבֵּר כְּהָרַי״ף וְהָרַמְבַּ״ם, עַד מִיל הָיָה לוֹ לַחֲזֹר, וְאוּלַי דְּהַפְרִי מְגַדִּים עָשָׂה דֶּרֶךְ מְצוּעַ בֵּין אִלּוּ הַדֵּעוֹת וּפָסַק דְּלִאַחַר מַיִם הַמְזֻמָּנִים בָּעִיר יֵשׁ לוֹ לַחֲזֹר. וְאֵין הָעוֹלָם נוֹהֲגִין לְהַחְמִיר בָּזֶה כְּהַפְרִי מְגַדִּים, לְהַסְכִּיק בְּאֶמְצַע פְּסוּקֵי דְּזִמְרָה וְלַחֲזֹר אַחַר מַיִם הַמְזֻמָּנִים בָּעִיר, דְּעַל פִּי רֹב יִכָּטֵל עַל יְדֵי זֶה מִתְּפִלָּה בְּצִבּוּר, וּכְבָר הַקַּלּוּ בָּזֶה בְּדִין מְצוּעַ בֵּין אִלּוּ הַדֵּעוֹת וּפָסַק דְּלִאַחַר מַיִם הַמְזֻמָּנִים בָּעִיר יֵשׁ לוֹ לַחֲזֹר. וְאֵין לְהַקְשׁוֹת מֵהַחְמִיר בָּזֶה כְּהַפְרִי מְגַדִּים, לְהַסְכִּיק בְּאֶמְצַע פְּסוּקֵי דְּזִמְרָה וְלַחֲזֹר אַחַר מַיִם הַמְזֻמָּנִים בָּעִיר, דְּשָׁם הוּא מִתְּפִלָּה בְּצִבּוּר, וּכְבָר הַקַּלּוּ בָּזֶה

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ז [י] בָּגֶד. עַיֵּן בְּאֹר הֵיטֵב. וּכְמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק״ד) כָּתַב שֶׁכַּמּוֹר וּקְצִיעָה מַקֵּל בָּזֶה בִּנְגִיעַת צוֹאַת הָאָף כִּי רְמֵי לֵיהּ בְּיָדָיו, וְלֹא נְהִירָא. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ:

בֵּאוּר הַלָּכָה

לְעַיֵּל סִימָן ע״ו (א״א) סָעִיף קָטָן ג׳ שָׁרָצָה לְחַדֵּשׁ דָּבָר, דְּדַוְקָא כְּנִגְדָּהּ מַתָּר לִקְרוֹת וְלֹא הוּא בְּצַעְמוֹ, וְאִם כֵּן לְפִי זֶה אֶפְשָׁר דְּאַף בְּדִיעֲבַד חוֹזֵר וְקוֹרֵא מִשּׁוּם חָסְרוֹן נְטִילָה. אֲבָל לֹא מְשַׁמַע שָׁם כֵּן בְּרַמְבַּ״ם שֶׁהוּא מִקּוֹר דִּין זֶה. עַיֵּן שָׁם, כֵּן נִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי:

* **אֲבָל אִם צָרִיךְ לַחֲזֹר לְאֲחוֹרָיו וְכוּ׳.** וְיוֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ פְּשׁוּט דְּדֵינוֹ כְּמוֹ לְעִנְיַן נְטִילַת יָדַיִם דְּפָסַק הַחַיֵּי אָדָם (ח״א כלל מ סי״א) דְּדֵינוֹ כְּמוֹ מִלְּאַחֲרָיו וְדֵי עַד מִיל, עַיֵּן שָׁם, דְּאַף מֵיכָּרָא בְּגַמָּרָא (פסחים מו.) אִתְּמַר בְּעִנְיַן זֶה אַתְּרַוְיְהוּ וְכָמָּה דִּינִין יְלָפִינַן לְעִנְיַן זֶה מִנְּטִילַת יָדַיִם לְעִנְיָנֵנוּ, עַיֵּן בְּדִבְרֵי חֲמוּדוֹת בְּפֶרֶק הָיָה קוֹרֵא (אות לח). וְכֵן מוּכָח בַּפְּרִישָׁה (דרישה סק״א) דְּרַק לְפִי דַּעַת הַתּוֹסָפוֹת (טו. ד״ה אמאן) אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר אַחַר מַיִם בְּבֵיתוֹ אִם אֵין לוֹ, אֲבָל לְפִי דַּעַת הָרִי״ף (ח.) וְהָרַמְבַּ״ם (פ״ד מה׳ ת״ל ב״ג) דְּפָסַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ כְּוָתֵיהוּ, גַּם בְּבַיִת מְחֻיָּב לַחֲזֹר אַחַר מַיִם וְדֵינוֹ כְּמוֹ מִלְּאַחֲרָיו. וְדִבְרֵי הַפְּרִי מְגַדִּים בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב בְּאוֹת (ב׳) [א] שֶׁתָּמַהּ בְּאֹפֶן אֶחָד דְּהִסְחַבּר דְּמִיקַל בְּרִל״ג סָעִיף ב׳ הוּא מִשּׁוּם דְּבְיֵתוֹ וּכְהַפְרִישָׁה לֹא נִזְכַּר, דְּאִם כֵּן לָא הָיָה לוֹ לְטָרַחַ לַחֲזֹר לְאַחֲרָיו עַד מִיל בְּהוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ דְּהָא בְּהָא תְּלָיָא כַּמְבֹאָר בְּהַפְרִישָׁה. גַּם בְּאוֹת ג׳ בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב מַשְׁמַע שְׁחָזַר מִזֶּה, שֶׁכָּתַב דְּאִם בְּאֶמְצַע קְרִיאַת שְׁמַע אוֹ פְּסוּקֵי דְּזִמְרָה נָגַע בִּמְקוֹם מְטֻנָּף צָרִיךְ לֵילֵךְ אַחַר מַיִם הַמְזֻמָּנִים בָּעִיר לְטֹל יָדָיו וּפְשׁוּט הוּא, מַשְׁמַע מִזֶּה דַּאֲפִלּוּ אִם אֵין מַיִם מְצוּיִים לְפָנָיו כֵּיוָן שֶׁיָּדָיו מְלֻכְלָכוֹת וְיוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ מַיִם בָּעִיר צָרִיךְ לֵילֵךְ אַחֲרֵיהֶן. אַף לְהַקַּף קַשְׁיָא לִי אִם כֵּן יִצְטָרֵךְ לַחֲזֹר אַחַר מַיִם עַד מִיל, דְּהַפְרִישָׁה לֹא כָּתַב קוּלָּא שָׁלוּ דִּבְיֵתוֹ רַק לְפִי שִׁשַּׁת הַחוֹסָפוֹת, מַה שֶּׁאֵין כֵּן לְפִי מַה שֶּׁפָּסַק הַמְחַבֵּר כְּהָרַי״ף וְהָרַמְבַּ״ם, עַד מִיל הָיָה לוֹ לַחֲזֹר, וְאוּלַי דְּהַפְרִי מְגַדִּים עָשָׂה דֶּרֶךְ מְצוּעַ בֵּין אִלּוּ הַדֵּעוֹת וּפָסַק דְּלִאַחַר מַיִם הַמְזֻמָּנִים בָּעִיר יֵשׁ לוֹ לַחֲזֹר. וְאֵין הָעוֹלָם נוֹהֲגִין לְהַחְמִיר בָּזֶה כְּהַפְרִי מְגַדִּים, לְהַסְכִּיק בְּאֶמְצַע פְּסוּקֵי דְּזִמְרָה וְלַחֲזֹר אַחַר מַיִם הַמְזֻמָּנִים בָּעִיר, דְּעַל פִּי רֹב יִכָּטֵל עַל יְדֵי זֶה מִתְּפִלָּה בְּצִבּוּר, וּכְבָר הַקַּלּוּ בָּזֶה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ד (יח) דִּבְרֵי חֲמוּדוֹת (פרק ב אות לט): (יט) אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ה): (כ) מוּכָח מֵהַשּׁוּר (סי׳ רלג): (כא) וְהָרַמְבַּ״ם (פ״ד ה״ב ע״ש): (כב) וְעַיֵּן בְּבָאוּר הֲלָכָה (ד״ה אבל): (כג) פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ג): (כד) אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ו): (כה) מִגֵּן אַבְרָהָם (שם): (כו) אֵלִיָּה רַבָּה (שם): (כז) וְכֵן מַשְׁמַע מֵהַגְּהָ״א בְּסִימָן זֶה וּבְרל״ג (ס״ב): (כח) וְכֵן מַשְׁמַע בְּדִבְרֵי חֲמוּדוֹת (שם): (כט) אֵלִיָּה רַבָּה (שם): (ל) הָאָזֶן וְהָאַף. נ]וְהַגְּהָ״א מַקֵּל בָּזֶה בִּנְגִיעַת צוֹאַת הָאָף כִּי רְמֵי לֵיהּ בְּיָדָיו, וְלֹא נְהִירָא. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ: (לא) הַמַּשְׁתִּין. רְצוֹנוֹ לוֹמַר (מ) בְּכָלִי, וְנִשְׁפַּךְ הַכְּלִי וְכָל כְּהָאי גַּוְנָא, שָׁאֵין אָסוּר לְהִתְפַּלֵּל מֵחֲמַת הַמַּיִם רַגְלַיִם גּוּפָא: (לב) שֶׁיִּשְׁהֶא כְּדֵי וְכוּ׳. וְאַחַר אַרְבַּע אַמּוֹת (מג) שֶׁעָרוּ חֲכָמִים שֶׁהַנִּיצוֹצוֹת שֶׁבְּאַמָּתוֹ כָּלִים בְּכִסּוּתוֹ: (מד) פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ג): (מה) אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ז): (מו) וְעַיֵּן בְּבָאוּר הֲלָכָה (שם): (מז) וְכֵן מַשְׁמַע מֵהַגְּהָ״א בְּסִימָן זֶה וּבְרל״ג (ס״ב): (מח) פְּרִי מְגַדִּים (שם): (מט) אֵלִיָּה רַבָּה (שם): (נ) וְכֵן מַשְׁמַע מֵהַגְּהָ״א בְּסִימָן זֶה וּבְרל״ג (ס״ב): (נא) פְּרִי מְגַדִּים (שם): (נב) אֵלִיָּה רַבָּה (שם): (נג) מוּכָח מֵהַשּׁוּר (סי׳ רלג): (נד) וְעַיֵּן בְּבָאוּר הֲלָכָה (שם): (נה) עַיֵּן בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ואחר שכתוב): (נו) וְכֵן מוּכָח מִמִּשְׁנָה בְּרוּרָה (שם): (נז) אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ח): (נח) וְכֵן מַשְׁמַע מִמִּשְׁנָה בְּרוּרָה (שם): (נט) וְכֵן מַשְׁמַע מֵהַגְּהָ״א בְּסִימָן זֶה וּבְרל״ג (ס״ב): (ס) פְּרִי מְגַדִּים (שם): (סא) אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ט): (סב) אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ט): (סג) וְכֵן מַשְׁמַע מֵהַגְּהָ״א בְּסִימָן זֶה וּבְרל״ג (ס״ב): (סד) פְּרִי מְגַדִּים (שם): (סה) אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ט): (סו) וְכֵן מַשְׁמַע מֵהַגְּהָ״א בְּסִימָן זֶה וּבְרל״ג (ס״ב): (סז) פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ג): (סח) אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ט):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו״ע הרב (ס״ד) כתב כדעת השו״ע שצריך לחזור עד מיל ויותר ממיל אינו צריך לחזור. **ב]** ובשו״ע הרב (ס״ז) סתם כהשו״ע שאסור ליגע בהן בתפילה כי אם על ידי בגד.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

בְּאֵר הַגּוֹלָה קכו: הִלְכוֹת תְּפִלָּה סִימָן צב צג צד

כְּדֵי הִלּוּךְ אַרְבַּע אַמּוֹת, מִשּׁוּם נִיצוֹצוֹת. וְהַמִּתְפַּלֵּל לֹא (יפ) יַשְׁתִּין עַד שֶׁיִּשְׁהֶא (לג) כְּדֵי הִלּוּךְ אַרְבַּע אַמּוֹת, שֶׁכָּל אַרְבַּע אַמּוֹת תְּפִלָּתוֹ שְׁגוּרָה בְּפִיו וְרָחוֹשֵׁי מְרַחֲשִׁין שִׁפְוָותֵיהּ: ט * מ הָרוֹקֵק לֹא יִתְפַּלֵּל עַד שֶׁיִּשְׁהֶא אַרְבַּע אַמּוֹת. הַמִּתְפַּלֵּל לֹא יָרוֹק עַד שֶׁיִּשְׁהֶא אַרְבַּע אַמּוֹת. וְדוֹקֵא (יכ) (לד) לִרְצוֹנוֹ, אֲבָל אִם נִזְדַּמֵּן לוֹ רֹק מֵתֶר (לה) * (וְעַיֵּין לְקַמָּן סִימָן צ"ז (פ"ט)): י נ טוֹב לִתֵּן צְדָקָה קֹדֶם (לו) תְּפִלָּה:

מ יְרוּשַׁלְמִי שָׁם (פ"ג ה"א). נ בָּבָא בְּתְרָא (י.).

צג קֹדֶם שֶׁיִּתְפַּלֵּל צָרִיךְ לְשִׂחוֹת. וּבוֹ ד׳ סְעִיפִים:

א אִישָׁהּ (פ) (א) שָׁעָה אַחַת קֹדֶם שֶׁיָּקוּם לְהִתְפַּלֵּל כְּדֵי (ב) שֶׁיְּכַוֵּן לִבּוֹ לַמָּקוֹם, וְשָׁעָה אַחַת אַחַר הַתְּפִלָּה שֶׁלֹּא תְּהֵא נִרְאֵית עָלָיו כְּמַשָּׂאוֹי שֶׁמְּמַהֵר לָצֵאת מִמֶּנָּה: ב ב לֹא יַעֲמֹד לְהִתְפַּלֵּל אֶלָּא (ג) בְּאֵימָה וְהַכְנָעָה, (ד) לֹא מִתּוֹךְ שְׂחוֹק וְקַלּוּת רֹאשׁ וּדְבָרִים בְּטֵלִים, וְלֹא מִתּוֹךְ כַּעַס, אֶלָּא מִתּוֹךְ שִׂמְחָה כְּגוֹן דִּבְרֵי תַּנְחוּמִין שֶׁל תּוֹרָה סָמוּךְ לִגְאֻלַּת מִצְרַיִם אוֹ סָמוּךְ לִ׳תְּהִלָּה לְדָוִד׳ שֶׁכָּתוּב בּוֹ ׳רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה׳, ׳שׁוֹמֵר ה׳ אֶת כָּל אוֹהֲבָיו׳: ג גאֵין עוֹמְדִים לְהִתְפַּלֵּל מִתּוֹךְ דִּין וְלֹא מִתּוֹךְ הֶלְכָה שֶׁלֹּא יְהֵא לִבּוֹ טָרוּד בָּהּ, אֶלָּא מִתּוֹךְ הֶלְכָה (ג) (ה) פְּסוּקָה. הַגָּהּ: וְהֵינוּ נַמִי כְּמוֹ מִתּוֹךְ שִׂמְחָה, כִּי ׳פִּקּוּדֵי ה׳ יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי לֵב׳ (תהלים יט ט) (טור): ד ד הָעוֹסֵק בְּצָרְכֵי צִבּוּר כְּעוֹסֵק בַּתּוֹרָה דָּמֵי, פְּרוּשׁ (ו) לְעִנְיַן לַעֲמֹד מִתּוֹכוֹ (ז) לְהִתְפַּלֵּל, שֶׁגַּם זוֹ שִׂמְחָה הִיא לוֹ שֶׁעוֹסֵק בְּצָרְכֵי צִבּוּר. ה וְיֵשׁ מְפָרְשִׁים דְּהֵינוּ (ז) לְעִנְיַן דְּאֵינוֹ צָרִיךְ לִפְסֹק (ה) [ה] (ח) לְהִתְפַּלֵּל:

א בְּרָכוֹת ל׳ (ע״ב). ב שָׁם (ל״ב) [ל״א] (ע״א) וְרַשׁ״י (ד״ה אלא). ג שָׁם ל״א ע״א. ד יְרוּשַׁלְמִי שָׁם (פ״ה ה״א). ה טוּר וּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש העוסק) בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ם (פ״ו ה״ח) וּסְמַ״ג (עשין יט).

צד צָרִיךְ לְכַוֵּן נֶגֶד אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְדִין הָרוֹכֵב אוֹ יוֹשֵׁב בִּסְפִינָה. וּבוֹ ט׳ סְעִיפִים:

א אִבְּקוּמוֹ לְהִתְפַּלֵּל, אִם הָיָה עוֹמֵד (א) בְּחוּץ לָאָרֶץ יַחֲזִיר פָּנָיו (ב) כְּנֶגֶד אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל (ג) ב וִיכַוֵּן גַּם

א בְּרָכוֹת ל׳ (ע״א). ב רַבֵּנוּ יוֹנָה שָׁם (כ: ד״ה היה).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ד (ה) [ו] לְהִתְפַּלֵּל. עַיִן בְּאֵר הֵיטֵב, וְעַיִן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה לְעֵיל סִימָן (ע׳) [ע״א] (סק״ב) מַה שֶּׁכָּתְבְנוּ בָּזֶה:

בְּאֵר הֵיטֵב

ח (ו) יַשְׁתִּין. אֲבָל מֵתֶר לְהִשְׁתִּין בְּמָקוֹם שֶׁהִתְפַּלֵּל. שֶׁלּוֹטְשִׁין פְּאֲצִילו״ס מֵתֶר, עַיִן שָׁם: וּמִכָּל מָקוֹם מִדַּת חֲסִידוּת שֶׁלֹּא לְהַשְׁתִּין בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל תְּפִלָּה. מְגִלָּה דַּף כ״ז (ע״ב) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״י): ט (יג) לִרְצוֹנוֹ. פְּרוּשׁ מִי שֶׁרוֹקֵק מְחֻמַּת טִיהוּל. הָרַא״ש (פ״ג סי׳ לט):

א (ע) שָׁעָה אַחַת. תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה (כא. ד״ה חסידים) הוֹכִיחוּ מִגְּמָרָא (לב:) דְּאַף עַל גַּב דִּבְכָל מָקוֹם דִּקְאָמְרִינַן שָׁעָה שָׁעָה מֵעַטָּת, הָכָא פְּרוּשׁ שָׁעָה אַחַת מִי״ב שָׁעוֹת בַּיּוֹם. וּמִיהוּ זֶהוּ לַחֲסִידִים וְלִשְׁאָר עַם דֵּי בְּשָׁעָה מֵעַטָּת. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א): (ג) שֶׁיְּכַוֵּן. הָאַר״י ז״ל הָיָה מִתְפַּלֵּל תּוֹךְ הַסֵּפֶר כְּדֵי שֶׁיְּכַוֵּן מֵאוֹ (שער הכוונות סוף ענין בית הכנסת). וְהַכֹּל לְפִי מַה שֶּׁהָאָדָם מַרְגִּישׁ בְּנַפְשׁוֹ. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב): ג (ג) פְּסוּקָה. דְּהֵינוּ שֶׁלֹּא יַעֲסֹק בְּפִלְפּוּל קֹדֶם הַתְּפִלָּה, אֲבָל אִם עָסַק בְּפִלְפּוּל וְהִתְחִילוּ הַצִּבּוּר לְהִתְפַּלֵּל יִתְפַּלֵּל עִמָּהֶם, וּבְפָרָט הָאִידָּנָא שֶׁאֵין מְכַוְּנִין. כֵּן כָּתַב מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג): ד (ז) לְהִתְפַּלֵּל. נִרְאֶה לִי דְּוַקָא בְּדָבָר שֶׁאֵין בּוֹ טָרְדָּא, דּוּמְיָא דַּהֲלָכָה פְּסוּקָה. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד): (ה) לְהִתְפַּלֵּל. וְאֵין צָרִיךְ

בְּאוּר הֲלָכָה

לְקַמָּן בְּסִימָן קנ״ח סָעִיף קָטָן ט׳ וְחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר:

ט * הָרוֹקֵק וְכוּ׳. וְדוֹקָא וְכוּ׳. עַיִן בְּחַיֵּי אָדָם (ח״א כלל כב סט״ז) דְּמִשְׁמַע מִדְּבָרָיו דְּהַאי וְדוֹקָא קָאֵי גַּם כֵּן אָרַיְשָׁא, וְלֹא נְהִירָא. וּבְתַלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה (יד. ד״ה אי הכי) גַּם כֵּן לֹא נִזְכַּר הַקּוֹלָא דְּנִזְדַּמֵּן רַק אֲרוֹקֵק אַחַר הַתְּפִלָּה:

* וְעַיֵּן בְּסִימָן צ״ז. עַיִן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ק לה). וּבְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ק יא) מִסְתַּפֵּק דְּאָפְשָׁר תַּכָּף לְאַחַר הַתְּפִלָּה חֲמִירָא טְפֵי וְאָסוּר בְּכָל גַּוְנֵי עַד שֶׁיִּשְׁהֶא, דְּבָזֶה לֹא שַׁיָּךְ הַטַּעַם מִשּׁוּם טָרְדַּת הַלֵּב, וּמִסְתִּימַת לְשׁוֹן הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ מַשְׁמַע לְהָקֵל בָּזֶה כְּהַתַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה (שם):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(לג) כְּדֵי הִלּוּךְ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר הַזְּמַן שֶׁל הִלּוּךְ אַרְבַּע אַמּוֹת, (כט) אֲבָל לְאַחַר שֶׁשָּׁהָא שִׁעוּר זֶה מֻתָּר לְהַשְׁתִּין אַף בַּמָּקוֹם שֶׁהִתְפַּלֵּל. וּמִכָּל מָקוֹם מִדַּת חֲסִידוּת שֶׁלֹּא לְהַשְׁתִּין בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל תְּפִלָּה. (ל) כָּתַב בְּסֵפֶר חֲסִידִים סִימָן (תתכ״ח) [תתכ״ח] שֶׁאֵין לְהַשְׁתִּין אוֹ לָרֹק בְּמָקוֹם שֶׁכִּסָּה דַּם חַיָּה וְעוֹף בִּכְרָכָה בְּעוֹד שֶׁהַדָּם מְכַסֶּה: ט (לד) לִרְצוֹנוֹ. פְּרוּשׁ מִי שֶׁרוֹקֵק מֵחֲמַת טִיהוּל (הָרַא״ש (פ״ג סי׳ לט)]: (לה) וְעַיֵּן בְּסִימָן צ״ז. רְצוֹנוֹ לוֹמַר דִּלְפָעָמִים מֵתֶר אַף בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה: י (לו) תְּפִלָּה. דִּכְתִיב (תהלים יז טו) ׳אֲנִי בְּצֶדֶק אֶחֱזֶה פָּנֶיךָ׳.

(לא) וּבְאֵיזֶה קְהִלּוֹת קְדוֹשׁוֹת נָתְקַן הַמִּנְהָג לִתֵּן צְדָקָה כְּשֶׁמַּגִּיעַ לְהַפָּסוּק ׳וְהָעֹשֶׁר וְכוּ׳ וְאַתָּה מוֹשֵׁל בַּכֹּל׳. וְיֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁנּוֹהֲגִין לְקַבֵּץ צְדָקָה בְּעֵת קְרִיאַת הַתּוֹרָה וְהוּא שֶׁלֹּא כַּהֲגָן, דִּמְבַטְּלִים עַל יְדֵי זֶה מִלִּשְׁמֹעַ קְרִיאַת הַתּוֹרָה וַעֲנִיַּת בָּרְכוּ אֶת ה׳ וְכוּ׳:

א (א) שָׁעָה אַחַת. תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה (כא. ד״ה חסידים) הוֹכִיחוּ מִגְּמָרָא (לב:) דְּאַף עַל גַּב דִּבְכָל מָקוֹם דִּקְאָמְרִינַן שָׁעָה שָׁעָה מוּעָטָת, הָכָא פְּרוּשׁוֹ שָׁעָה אַחַת מִשְּׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁעוֹת בַּיּוֹם. (ע) וּמִיהוּ זֶה לַחֲסִידִים, וְלִשְׁאָר עָם דֵּי בְּשָׁעָה מוּעָטָת שֶׁיִּשְׁהֶא קֹדֶם שֶׁיַּתְחִיל, שֶׁהוּא כְּדֵי הִלּוּךְ שְׁמוֹנָה טְפָחִים כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן צ׳ סוֹף סָעִיף כ׳, עַיֵּן שָׁם. כָּתַב בְּסֵדֶר הַיּוֹם (סדר הלימוד אחר התפילה) אִם יָכוֹל לְהִתְעַכֵּב עַד שֶׁלֹּא יִשְׁאַר עֲשָׂרָה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת כְּדַאי שֶׁיְּכַוֵּן מְאֹד (שער הכוונות סוף ענין בית הכנסת), (ס) גַּם שֶׁלֹּא לְהַבְלִיעַ נְקֻדָּה, (ג) וְהַכֹּל לְפִי מַה שֶּׁמַּרְגִּישׁ הָאָדָם בְּנַפְשׁוֹ: ב (ג) בְּאֵימָה וְהַכְנָעָה. שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים ב יא) ׳עִבְדוּ אֶת ה׳ בְּיִרְאָה׳, הֵינוּ הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא לָנוּ בִּמְקוֹם עֲבוֹדָה, עֲשׂוּ אוֹתָהּ בְּיִרְאָה: (ד) לֹא מִתּוֹךְ וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּמִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר שֶׁאֵין עוֹמְדִים אֶלָּא מִתּוֹךְ אֵימָה וְהַכְנָעָה, אֲלָא כֵּיוָן דְּאֵין כָּל אֶחָד יָכוֹל לְזַהֵר לְהַכְנִיס בְּלִבּוֹ הַכְנָעָה וְאֵימָה, עַל כָּל פָּנִים לֹא יִתְפַּלֵּל מִתּוֹךְ שְׂחוֹק אֶלָּא מִתּוֹךְ שִׂמְחָה שֶׁל מִצְוָה [בַּ״ח (סק״א)]: ג (ה) פְּסוּקָה. (ז) שֶׁאֵין בָּהּ עִיּוּן וְלֹא מַחֲלֹקֶת כְּדֵי שֶׁלֹּא יָטְרֵד עַל יְדֵי זֶה בִּתְפִלָּה. וּמִכָּל מָקוֹם (ה) אִם עָסַק בְּפִלְפּוּל הֲלָכָה וְהִתְחִילוּ הַצִּבּוּר לְהִתְפַּלֵּל, יִתְפַּלֵּל עִמָּהֶם, וּבְפָרָט עַכְשָׁו שֶׁאֵין מְכַוְּנִים כָּל כָּךְ בִּתְפִלָּה, וְלֹא הַזְּהִירוּ אֶלָּא לְכַתְּחִלָּה שֶׁלֹּא יַעֲסֹק בְּפִלְפּוּל קֹדֶם הַתְּפִלָּה: ד (ו) לְעִנְיַן לַעֲמֹד. וּבִלְבַד (ו) שֶׁיְּהֵא דּוֹמֶה לַהֲלָכָה פְּסוּקָה, שֶׁלֹּא יְהֵא בָּהּ דָּבָר שֶׁל טִרְדָּה. (ז) וּמִכָּל מָקוֹם אֵין לְבַטֵּל תְּפִלַּת הַצִּבּוּר מִשּׁוּם זֶה, וְכָל שֶׁכֵּן אִם מִתְיָרֵא שֶׁיַּעֲבֹר הַזְּמַן דִּרְשָׁאי לְהִתְפַּלֵּל: (ז) לְעִנְיַן וְכוּ׳. וְכֵן פְּסְקוּ הָאַחֲרוֹנִים: (ח) לְהִתְפַּלֵּל. (ס) וַאֲפִלּוּ אִם יַעֲבֹר זְמַן הַתְּפִלָּה, אִם אֵין שָׁם מִי שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל אֶלָּא הוּא וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ע׳ (ס״ד). (ט) וְאֵין צָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל מִנְחָה שְׁתַּיִם בְּשָׁבִיל תַּשְׁלוּמֵי שַׁחֲרִית, שֶׁכֵּיוָן שֶׁכְּשָׁעַת חוֹבָתוֹ הָיָה פָּטוּר מִמֶּנָּה מִן הַדִּין אֵין צָרִיךְ לְתַשְׁלוּמִין כְּלָל:

א (א) בְּחוּץ לָאָרֶץ וְכוּ׳. פְּרוּשׁ (פ) כְּשֶׁעוֹמֵד בְּחוּץ לָאָרֶץ לְמִזְרָחָהּ שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יְכַוֵּן פָּנָיו לַמַּעֲרָב שֶׁהוּא כְּנֶגֶד אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּכְשֶׁעוֹמֵד מִצַּד מַעֲרָב כְּמוֹ בִּמְדִינוֹתֵינוּ יַהֲפֹךְ פָּנָיו לְמִזְרָח, וְכֵן בְּכָל הָרוּחוֹת. וְכֵן הַבָּאוּר בַּמֶּה שֶׁכָּתַב לְקַמָּן: הָיָה עוֹמֵד בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יַחֲזִיר פָּנָיו וְכוּ׳ הָיָה עוֹמֵד בִּירוּשָׁלַיִם יַחֲזִיר פָּנָיו וְכוּ׳: (ב) כְּנֶגֶד אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳. שֶׁנֶּאֱמַר (מלכים א׳ ח מח) ׳וְהִתְפַּלְלוּ אֵלֶיךָ דֶּרֶךְ אַרְצָם׳: (ג) וְיכַוֵּן וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר (ג) יְכַוֵּן לִבּוֹ אַף עַל פִּי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְהַחֲזִיר פָּנָיו נֶגְדָּם, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁיְּחַשֵּׁב בְּלִבּוֹ וְרָעָיוֹנוֹ כְּאִלּוּ הוּא עוֹמֵד בַּמִּקְדָּשׁ אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַיִם

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מט) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט): (נ) אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ט): י (נא) פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ט): א (נב) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א): (נג) פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ב): (נד) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב): ג (ד) דְּרָכֵי מֹשֶׁה (אות א) וּפְרִי מְגַדִּים (א״א סק״ג): (ה) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג): ד (ו) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד): (ז) פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ג): (ח) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה): (ט) דְּרִישָׁה בְּיוֹרֶה דֵּעָה שמ״א (סק״ג) וּנְקֻדּוֹת הַכֶּסֶף (פל הס״ז שם סק״ה) וּשְׁאַרֵי אַחֲרוֹנִים, דְּלֹא כְּט״ז לְקַמָּן בְּסִימָן ק״ח (סק״א): א (י) פְּרִישָׁה (דרישה סק״א): (כ) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah